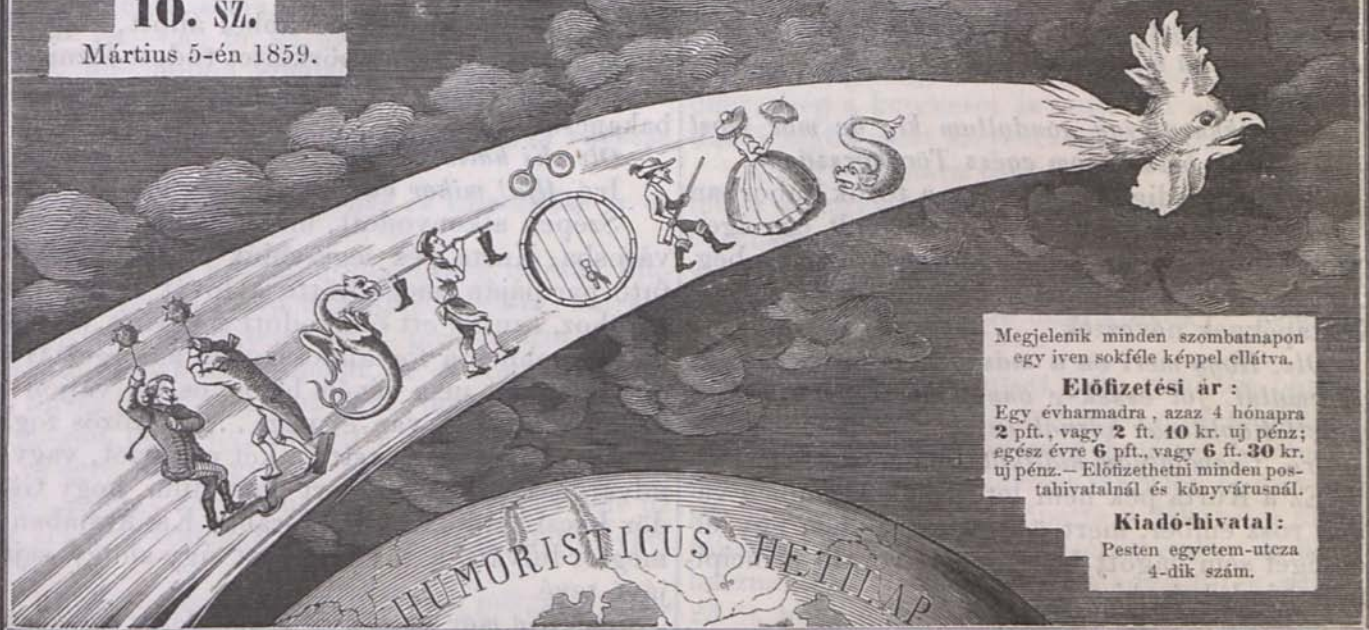

10. SZ.

Mártius 5-én 1859.

Megjelenik minden szombatnapon egy iven sokféle képpel ellátva.

Előfizetési ár :

Egy évharmadra, azaz 4 hónapra 2 pft., vagy 2 ft. 10 kr. új pénz; egész évre 6 pft., vagy 6 ft. 30 kr. új pénz. — Előfizethetni minden postahivatalnál és könyvvárosnál.

Kiadó-hivatal:

Pesten egyetem-utca 4-dik szám.

AZ ÜSTÖKÖS.

Humoristico-belletristicus hetilap.

EGY KIS MALHEUR.

Erzékeny történet.

melybe, hogy meg ne unja magát, az olvasó is beleszólhat.

Régen történt . . .

Olvasó : tán nem is igaz . . .

*Író : igaz biz az, mert még a nagyapám öreg-
apjától hallottam.*

Olv. No már úgy elhiszem . . .

Akkor tájba, . . .

Olv. Mikor tájba?

Író. Tessék az időt oda gondolni.

Olv. No ez már ugyan szépen kezdődik.

Akkor tájba tehát élt itt egy emberséges szücs mesterember, Kovács Balázs, fő érdeme volt, hogy mikor mást nem kaptak, rendesen megtették cézhmesternek. — Különbem emléke inkább megérdemli hogy fenmaradjon, mint az egész doctori facultásé, mert olyan bundákat varrt, hogy a ki belebújt, azt ugyan nem lelte meg a hideg, kivált nyáron . . .

*Olv. Hogy meri ön az orvosi facultást így de-
honestálni, hátha szüksége lesz rá, s ez foga helyett a fejét húzatja ki?*

*Másik olvasó. Nem sokat ceszítene vele a világ.
Író. Csak a füleimnek hagyjanak békét . . .*

Ennek a Kovács Balázs uramnak volt egy eleven, sugar kis leánya Erzsike, Erzsikének meg volt egy nagy kópé szeretője Göndör Laczi, úgy szerette ez a két bogár egymást, mint a lilium, de az öreg Balázs mester kiadta a szegény úrfinak az útát, mert korhelyecske volt, s minden iskolát igen hamar kijárt.

De azért a két szerelmes nem esett kétségbe, se mérget nem ittak, se fel nem akasztottak egymást, hanem mikor Balázs mester a pinczébe ment a borokat nézni — a mi pedig minden nap reggeltől délig, déltől estig tartott — Laczi lelkesmeretes pontossággal vizitelgetett Erzsikénél; volt ugyan a háznál egy rettenetes süket, vén szolgáló, de ettől bizony akár ágyúhangon discurrálhattak egymással.

Jól folyt hát a dolguk . . .

Olv. Haggya el amice, már tudom az egész histó-

Valamint az 1858-ki, úgy f. 1/3 évi teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

riájának a régít, az öreget megüli a guta a sok bortól, az a fű meg elveszi azt a lányt . . . punctum . . .

Író. Akkurát így gondoltam ki, de már most csak azért is bele hozom egész Törökországot.

Történt pedig, hogy abban a török táborban a melyik Emöd körül csatangolt, volt egy igen emberségtudó, tisztességes kinézésű Kurta bég, kit a magyarok könnyebb kiejtés végett csak Kurtapéknek neveztek.

Olv. Hogy meri ön a más becsületes nevét így elbémálni, jól esnék-e önnek, ha Kappan Tóbiás helyett Kaptásnak híznák össze.

Író. Urambátyám kiállhatatlan kezd lenni.

Ez a Kurta pék nem lett volna különben valami rossz ember, mert ő ugyan életében egy elenséget sem vágott le, azon életrevaló principiumból indulván ki:

A mit nem kívánsz magadnak,
Te se tedd embertársadnak . . .

csak egy veszedelmes szokása volt, az tudnillik, hogy a szép lányokat bolondulásig szerette . . .

Olv. Nem utolsó gusztus.

Író. No már ebben egyetértünk . . .

Hogy, hogy nem történt, elég az hozzá, hogy ez a tisztelt úr egyszer meg találta pillantani valahol a szép Erzsikét, s oly szerelmes lett bele, hogy éjjel nappal érzélgő áriákat, symphoniákat és elégiákat irt az akkor tájban járt ujságba . . .

Olv. Domine! ne fillentsen olyan vakmerőn, nem járt még akkor ujság.

Író. Megkövetem szépen, járt biz az, még pedig az égen, a jó Isten kegyelméből.

. . . még ez nem volt elég, hanem gitározni is tanult, szóval, minden módon qualificálta magát. — De mind ennek kevés volt az ő látható haszna, mert Erzsike se nem járhatott a holdvilágba olvasgatni az ő szerelmes verseit, se pedig oly hosszú fülekkel nem áldotta meg a gondviselés, hogy azok az epedő gitárhangokig elérhettek volna.

Olv. (ásítva) Vége lesz-e már?

Eltökélte magában Kurta pék, hogy ha a dolog így megy, sohase fog czélt érni szerelmével, pedig szemlátomást sóványodott bele . . . feltette, hogy Erzsikét ha ég, föld összeszakad is, birnia kell. — Összeült tehát a tábori kuktával tanácskozás végett, s ígért annak 20 bankó forintot, ha részére elrabolja, vagy ha megtudná szöktetni valami úton-módon.

Ez az ő kuktája pedig rettenetes ügyetlen

ficzkó volt, egész érdeme abból állott, hogy feleséges riskásás bárány-pörköltet tudott főzni.

Szerencséjére még itt lézengett néhány török bakancsos.

Olv. Ki hallott ilyet?

Író. Hja! mikor ez történt, így volt.

Szépen alkonyodott, mikor a kukta beért a városba, Kurta pék legszebbik és legyorsabban futó paripáján, megkötötte a lovát egy sövény karóhoz, azután ott ólálkodott a kerítés mellett; de épen ebben a foglalatosságban ácsorgott Göndör Laczi is, nem lévén bizonyos, ha valjon az öreg a pinczében van-e még! . . . A közös foglalatosság beszédessé tette a két udvarlót, vagy is udvaron kívül valót, mert notandum, hogy Göndör Laczi suplikáns diákkorában Kis-Ázsiában is megfordulván, a töröknyelvet úgy-ahogy sajátjává tevén.

Olv. No már ez még is scandalósus hazugság!

Író. Tessék Kis-Ázsiába menni, és tessék megkérdezni az akkor tájban élő törököket.

Olv. Inkább elhiszem . . .

Jó nyíltszívű gyerek lévén a kukta, elbeszélte szépen mit járatba van, hogy annak a vén szücsnek valami leányát akarja ellopni Kurta péknek, kitől 20 bankó forintot fogna ezen csekélységért kapni.

Olv. Már ilyen löni való számár még se lehetett az a kukta?

Író. Kérem alássan, mi lenne a világból, ha minden embernek esze volna, hogy élénk meg? . . .

Göndör Laczi a kuktának segítséget ígért, ő majd kitapogatja, hol fog a leány aludni, aztán bevezeti szép csendesesen a sógort; — a kukta örült a szép tervnek, s utolsó pénzét, 5 forintot, mindjárt kifizette Laczinak, hogy vegyen rajta álompórt, és adja be a háznál boldog-boldogtalannak, s elváltak egymástól azon ígérettel, hogy este 10 órakor ugyanott találkozni fognak.

Olv. De sok szalmabeszéd.

Író. Nehéz megemészteni kedves uram bátyám?
Laczi egyszer fordult s csak hamar Erzsikéje mellett termett; beszéltek, kaczagtak, elvégre pedig csókolódtak.

(Olvásó és író a szájokat törlik.)

Esti 10 óra . . . Balázs mester a pinczében, Erzsike ágya nem üres — Laczi meg a kukta a palánk mellett, még a holdvilág se süt — minden a legjobb rendben van.

Beugrik Laczi a kapu tetején, felnyitja az ajtót, s mindketten bevonulnak nagy csendesesen.

Keves idő múlva a török czipel nagy kinnal

egy betömött száju női alakot, felvoncsolja a lóra — és — se ló, se ostor nem a tied, megy, ahogy bir; midőn elhaladt, a szobában valami kaczagás forma hallatszott.

Olv. Az Isten szerelmére kérem ugyan végezze el már.

Író. Türelem uram! tűrőké és szenvedőké a — vaskalap.

Viszi a ló a kuktát, a kukta meg rablott kincsét, a ki rettenetesen rugdalózott előre, hátra s néhányszor izmos tenyerével pirositgatta is merész lovagának orra tájékát, de ez előtt a 20 bankó forint bájos arcza lebegett, meg csudálkozott is magán, hogy ily hős tetre is alkalmas.

Végre nagy ügygyel bajjal elérte a tábortüzeket, s hogy ragadományát el ne vegyék tőle az ott ácsorgó collegák, betakarta egy lopott lepedővel.

El is ért szerencsésen a Kurta pék sátorába, ki épen egy tatár-áriát gitározott, bevonszolja a lopott portékát; — pék ő nagysága nem is várhatta míg a lepedőt lebontják a fejről, megölelte, s turbékolt neki minden módon, engedelmet kért illedelmesen, hogy azt a kis fáradságot tette, de se baj, majd igen boldogok lesznek, ő, meg az, meg a kukta, mind hárman; van neki Tatárország legutolsó végiben valahol olyan jószág, hogy ha most Pestre a vácz-utcza kellő közepére tolhatná, testvérek közt is megérne 100 forintot; — ily beszélgetések között leemeli a lepedőt, hogy a kedves arcban és csillagszemekben gyönyörködjék, a kukta is oda sompolyog, hogy a világhírű szépségnek, jövő úrnőjének az ő kegyes arcját nagy alázatosan megpillanthassa, hát . . . ott áll a vén süket szolgáló, rettenetes mérges ránczos pofájával, nagy rémületére az egész frequentának. Kurta pék mintha kigyóra lépett volna, ijedten ugrott félre, azután iszonyu dühösen rohant a kuktára, az orditozva nyargalózott rettenetes bakugrások közt köröskörül, s jó sovány legény lévén, a terjedelmes pék sehogyse tudta elérni; köztük állott a vén fúria egy hevenyében felkapott sodrófával nagy orditozások, káromlások és átkozódások közt oszdván ki az illetéket személyválogatás nélkül. Kurta pék kezébe ragadja a mélabús hangokon nyögdecselő

gitárt s oly erővel sujtja a kukta fejéhez, hogy ízekre szakadva rögtön felmondta a szolgálatot, melyre még nagyobb méregre fortyanván, mindent, még a kerevetet is vagdalta a megrémült, mártírságba esett szerencsétlen kukta felé.

A nagy lármára összecsendült egész fél tábor, maga a nagyvezér is elment nézni e szép spectaculumot . . .

(Olv. elalszik.)

Mit tegyek veled te buta kölyök? . . . felakasztatlak! . . .

Azonban eszibe jutott a jó riskásás báránypörkölt s csupán is ez mentette meg annak boldogtalan készítőjét a keserű haláltól, — még is, hogy e rettenetes baklövést szárazon el ne vigye, két izmos törökkel lecsipette a lábáról s arra a tájékára — mit más emberséges ember az ülésre használ, oly tisztességesen elhedegülték rajta a 25-öt, hogy a bolondnak is megért 20 bankó forintot; azután még szörnyű bosszúságára azon módon vissza kelle vinni Kovács Balázs uram házához a vén portékát.

Kereste is dühösen Göndör Laczit, ki már akkor az 5 forinton is szerencsésen túl tett, de annak egy kicsit több esze volt, mint sem a sógor orra előtt mutatta volna magát.

Az öreg Kovács Balázs, értesülvén a történetekről, Göndör Laczit majd agyonölelte, neki adta a kis Erzsikét s másnap egész estig a pinceszében ittak ennek örömeire.

Kurta pék és a kukta nem merték magokat mutatni se, oly általános kaczagás fogadta őket mindenfelől.

* * *

Azt mondják, hogy Kurta pék megszökött a táborból s valamelyik rongyos hegyközi falu megtette nótáriusnak, a kukta pedig ugyanott elvégre mint kisbiró halt meg.

(Vége.)

Olv. Hála Istennek! még ebből se lesz Vörösmarty.

Író. Az olvasónak máskor nem engedtetik meg a beleszólás, elég ha fizet; — vegye úgy a históriát a hogy van.

Kappan Tóbiás.

Ifju óriások elmeszörnyei :

A tavasz:

Virít már a pityóka szára is,
Nagy ropogással kráknak a libák.

Az élet:

Az ember élete a fűhöz hasonló,
Délíg virít, aztán leharapja a ló.

Szerencsés hitelező.

Márton gazda pásztorokodásából szép pénzüsszeget tudott letenni ládájába; le is mondott később a pásztorokodásról, csak templomba járt és pénze kamataiból éldegélt. — Sok szép ígéretekkel Iczik szomszéd is kicsalt tőle 400 pengő forintot, de oly szoros kikötés mellett, hogy minden negyedévben köteles lesz az egész pénzüsszeget Márton gazdának bemutatni. Ez így is ment sokáig. Iczik azonban fogyatkozni kezdett, hitele csökkent, mindenfelől kezdtek neki felmondani. Ezt a körülményt Márton gazda is megsejditette, és csak szőri-mentében figyelmeztette a zsidót, hogy a fertály itt van s pénzét szeretne látni. Iczik néhány órányi időre kapott is hitfeleitől kisebb-nagyobb összegekben 400 pfrtot s bemutatván az illetőnek — ez, összeszededgette a bankjegyeket, kebelébe tette.

— Hát hogyan, gazduram? — szólt a megrémült adós.

— Csak így barátom! *gondoskodjék a többi is magáról.*

Technicalai különbség.

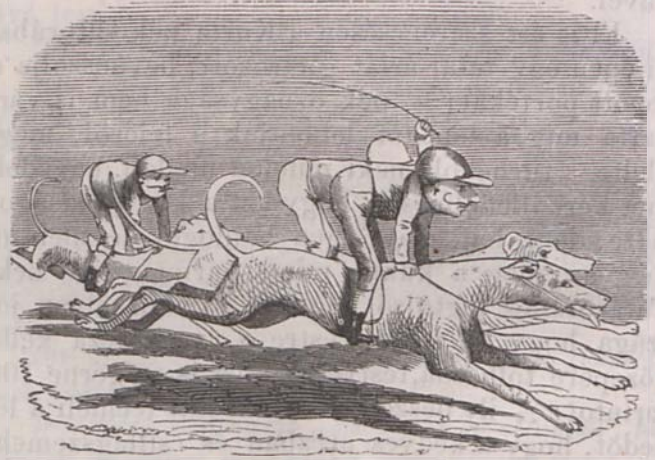
A nagyságos asszony azt beszélte a társaság előtt, hogy ő úgy képzei magának az uri rendet és a köznépet, hogy amaz a porcelán, emez pedig a cserépedény. Fülhegygyel hallotta ezt a szobaleány is; kis idő

mulva parancsolja neki a nagyságos asszony, hogy hívja be a dajkát a kis gyerekekkel: melyet a szobalány aztán az előzmények után így formulázott:

— Gyere be te cseréplábas, hozd be azt a kis porcelán ibriket!

Egy kis hírlapi phrasis.

Egyik lapunkban az *i agárversenynek ezen ephiteton van adva: „ezen férfias és *erőedző* multság stb.“ Referensnek bizonyosan az a fogalma van az agárversenyéről, hogy az urak maguk is rajta ülnek az agáron.

A ki másnak vermet maga esik bele nem más!

Vermet ázni hajtották a cigányokat. Kevés idő mulva egy vén more oda ment búzát lopni, de nem jól vigyázzván magára, egy félig telt verembe zuhant zsákostul, mindenestül. Reggel megtalálták a szép madarat, fel is kísérték a földesúrhoz . . .

— Hát te szép virág hol voltál?

— Hisen méltóságus kegyelmes uram — szólt a cigány nagy alázatos képpel: — míg azs ídes apámtól azt halluttam: „a ki másnak vermet ás, maga esik bele, nem más.“

E jó ötlete megmentette a derestől a vén kópét.

Synonymák veszedelme.

— Eredj te kölyök szaporán a postára, kérj nekem ezer' a hat krajczárér' egy *markot*. Nem felejtetted el? *Markot!* a mit a levélre szokás tenni. No a *markodrul*, (abban tartod a pénzt) eszedbe juthat.

— Nem felejttem el májsztram.
(A postásnál.)

— Tisztelt a májsztram a nagy uramat, adjon nekem ezer' a hat krajczárér' egy izét — egy *tenyeret*.
(Postamester aztán ad neki egy tenyeret, még pedig ingyen.)

Borkorsolyák.

Egy gömöri nemes atyafi kis csemetéjét az X. iskola növendékei közé akarván felavatni, annak igazgató tanára előtt ily formán mutatta be:

— Nagy érdemű uram, egy rémundát hoztam.
Rekrutát akart volna mondani a jámbor.

Hajtatott haza a tekintetes ur Örsrül Tatába, 4 lovon hintóban, estve volt már, a kocsis egy helyen feldőntötte, a tekintetes ur aztán jól megverte a kocsist amugy nádpálczával. — Más alkalommal aztán a t. ur hajtotta a lovakat, Jancsi kocsis hátul ült, akkor meg a tens ur döntötte fel a hintót, Jancsi nagyon megütötte magát.

Felvánszorog a kocsis s nagy siránk hangon megszólal, ütött oldalát tapogatva.

— Ugy-e? már most ha én volnék a tekintetes ur!

A diák és a huszár.

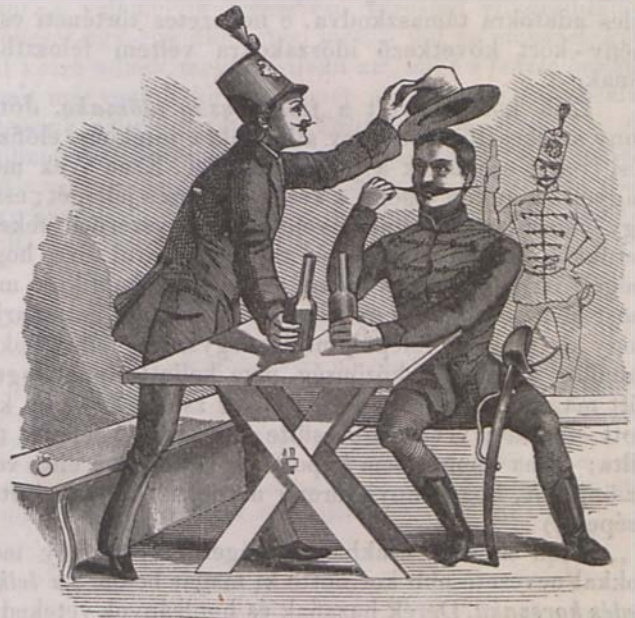
Legatióból jött a diák, olyan vendégfogadóba állított be, a hol huszárok toborzottak. Alig hogy helyet foglalt, a verbunkos káplár hozzá ment, egy itcze borral megkinálá. A szomjas diák szívesen vette a kínálást, a bort becsületesen kiívá.

— No már most az úr katona — szólt a káplár, csákóját a diák fejébe nyomva.

— Miért? — kérdi egykedvűn a diák.

— Mert a verbunk-borából ivott.

A diák nem ellenkezett vele, ő is bort parancsolt, egy itcze borral ő is visszakinálta a káplárt; azt a káplár vonakodás nélkül fogadta s megitta. — Ekkor a diák is fogta a kalapját, a káplár fejébe nyomta:

— No már most az úr diák, mert a legatio borából ivott.

Erre a káplár elbámult azután átölelte a diákot:

— Gyere szentem, hadd egyelek meg minden mendikásostól: hogy el ne beszélhessétek másnak, hogy akadt valaha olyan ember, a ki a *huszárvágást* kibirta *parirozni*.

Régi felfedezés.

Akkor húzták a paraszt fiúra a hajdú-uniformist, csak úgy kötyögött rajta, s már is fényes társaság előtt kelle szolgálnia. — Nagy faggyúgyertyák égtek karnyi vastag ezüst tartókban az asztalon, mindegyik mellett egy-egy hamvvevő.

— Koppants hé! — kiált az úr a vendégkörből.

Jancsi is egy nagyot fohászodik, azután az ujjával szépen elszedi a hamvakat, jól megmorzsolja, s azzal szépen berakja a koppantókba.

A praenumeratio különféle stadiumai Magyarországon.

Historico-statistikai értekezés

Kakas Mártontól.

Kérem alássan, ez nem olyan tréfa, mint a milyennek látszik; a praenumeratio éppen olyan nevezetes időszakot alkot magában, mint valaha a népvándorlás, a kuruczháború, Amerika fölfedezése, a gőzhajózás és a fehér s veres rózsák története Angliában. A praenumeratio nem csak állapot, hanem korszak. Egy egész önálló esemény, mely méltó, hogy a historicus figyelmét teljes mértékben magára vonja.

Azon studiumok után, melyeket e tárgy kiismerése körül tettem, részint saját tapasztalataimra, részint hiteles adatokra támaszkodva, e nevezetes történeti esemény-kört következő időszakokra véltem feloszthatónak.

Első korszak volt a *jótekonyság időszaka*. Jótekonyság szerkesztők jótekonyság albumokra jótekonyság előfizetési iverket ergettek a publikum közé. Ezen iverk még nagyon magukon viselik a kezdeményezés jellegét; csak úgy *quart* lapra voltak nyomtatva, egyszerűen fekete betűkkel, csupán annyi levén rajtuk feliratul téve, hogy leégett itt meg ott egy város, az érdekes publikum már most olvasson hát el egy csomó novellát, ha azt akarja, hogy az megint felépüljön. Ez egyszerű felhívásokra özőnlött, magától a közönség, nem kellett síppal fogni; jött magától; letette a jótekonyság zsoldját; — ha kapott érte könyvet, megbecsülte, elolvasta, szépnek találta; — ha semmit sem kapott, az is jó volt: elég volt az öntudat, hogy annyi torony már most fel van építve szépen.¹⁾

Ezen időszak csakhamar véget ért, de egy még sokkal nevezetesebb kor nőtte ki magát belőle: a *lelkesedés korszaka*. Derék hazafiak és honleányok vetekedve ragadták ki egymás kezeiből a praenumeransokat, az volt a dicsvágy czélpontja, hogy kinek van hosszabb sor név írva a lajstromára? Kit dicsér meg a szerkesztő legjobban, mikor felbontja a levelét? Akadtak nagyravágó lelkek, a kik keserű panaszos levelekben támadták meg a szerkesztőt, hogy hát ők már mit vétettek neki, hogy elfelejtkezett róluk, hogy nekik aláírási iver sem küldött? mások felszólaltak *városuk nevében*, ha azt a szerző gyűjtők nélkül felejtette, ez volt azon boldog korszak a midőn egy-egy lelkesült honleány vállaira vette a várost, sorra járt minden házat; fölkereste az embereket, a hol kapta, fizettette őket; megdorgálta a vonakodókat; elővette teljes szeretetreméltóságát, hogy az aláírási ivre kapitulansokat bájoljon²⁾, a midőn tekin-

télyes honfiak megragadták az embert az utcán, a kávéházban, a lakodalmakban, rázárták az ajtót, ki nem eresztették addig, míg a felhívásnak eleget nem tett. Ah ez valóságos buzgalmi láz volt; ragadt egyik emberről a másikra; s egész vidékeket megszállt néha. Az aláírási iverk már ekkor *snom velinpapirra* voltak nyomtatva, de még mindig *fekete* betűkkel; s a felhívás előtt egy kis hizelgő ajánlat is volt intézve a tisztelt gyűjtőhöz; a miről ez azt hitte, hogy azt egyenesen az ő számára írták.

Később csillapodni kezdett a láz heve; egynéhány gyűjtő kezdett megnyugodni a babérain, (kivéve azon eseteket a mikor nem kapta az előfizetett munkát, s minden aláíró bekiabált hozzá ajtón ablakon, reggel este, hogy hol már a könyve?) Kezdték időközben bizonyos neme az *eretnkségnek* is támadni, melynek az volt a schismája, hogy ő csak a kész könyvet veszi meg, előre nem fizet. Ki tudja e dissidentia hova vezetett volna? ha hirtelen nem támad egy lángész, egy nagy szellem; hogy ki volt, azt maig sem tudom, de akárki volt, nagy ember volt; a ki feltalálta ezt a jelmondatot: „**Pártoljuk az irodalmat s ez által a nemzetiiséget!**“ Ez a mondás vetette meg alapját a harmadik korszaknak; mely a *hazafi praenumeratio stadiuma*. Ezentúl minden előfizetési iv e fentebbi mottóval bocsátott közre. Most már hazafiúi kötelesség lett a praenumeratio. Ez nem magányügy többé, hanem országos. A legtöbb megjelent mű e korszakot ildja létrejvetelért. Mindenki, a kinek egy csomó verse volt rakáson, egy adag szárított novellája, vette elő: „pártoljuk a nemzetiiséget!“ nem volt szabad valamire azt mondani, hogy rossz, nem kell! Kelleni kell! Ebben a korszakban nincs semmi rossz! Az aláírási iverk technikájában e korszak alatt hozatott be azon javítás, hogy azok egészen *visszacsimzett levél alakjában* fogalmaztattak, hátul rájuk levén írva: N. N. úrnak, terhelve N. N. forinttal; csak a forintok helyét kellett kipótolni.³⁾

Közbejött azonban, hogy valami gonosz érzelmű ember; mert akad ilyen mindig, feltalálta ezt az átkozott szót „*reklamáció*!“ Ez a hazaáruló, ez a csendhá-

fogta el az aláírókat, úgy hogy egyiknek az ivén hatvan, a másikén nyolczvan előfizető szaporodott össze. A következő évben azonban maga rontotta el a szerkesztő a dolgot, mert mind a száznegyven emberének külön iver küldött, persze, hogy egy se állt be: ő maga adta be nekik a *praeservatívát*. Tanúság: nem kell elárasztani a publikumot fölösleges iverkkel, sőt inkább kizárólagos személyeket kell tartani, a kikre az ilyen titkos misziók biznatosok!

³⁾ Voltak ártatlan kedélyű emberek, a kik ezt *bizonyos adó-nemnek* tekintették, s az előfizetési iver *adóintő csédulának* látta e korszakban kelt leveleket, melyekben instálják alássan a jölelki alulírottak a szerkesztető urat, hogy most ugyan nincsen pénzü, de majd ha lesz, *teróják tartozásukat*, mások bizonyítványokkal legitimálták magukat, hogy ők már más szerkesztő úrnál biztosították hazafiúi érzelmeiket; sőt némelyek még disznótorra is meghívták a szerkesztőt az előfizetésen felül.

¹⁾ Ezen korszakban történt az, hogy egy legújabbán megjelent regényt a venni akaró előre hátra forgatott s mikor kérdezték tőle hogy mit keres benne? azt felelte: „nem látom, hogy kinek a javára van kiadva.“

²⁾ Volt rá eset, hogy egy furfangos szerkesztő ismervén egy különben igen derék kis város körülményeit, két előkelő aszszonyságnak küldött aláírási iverket, a kikről tudta, hogy mind-egyik követeli magának a tónadás tekintélyét s egymással e fölött rivalizál. Czélt is ért, mert a két derék honleány versenyezve

borító, ez az apostata, akárki volt légyen, egészen nyakára hágott a harmadik korszaknak; a publikumban kezdett az a sajnos tévhit gyökeret verni, hogy ha ő valamire előfizet, azért neki ezt a valamit meg is kell kapni, mely fájdalmas reakció már-már véget látszott vetni az egész találmánynak; a midőn egy újabb javítás ismét virágzásba hozta az eszmét s alkotta a *piros betűs stadiumot*. A publikum érzelmeire hivatkozni nem volt elég többé, *reális* dolgokat kellett neki ígérni. Nem cizfrán hangzó írói neveket, (a kik soha sem írnak semmit,) nem fényes tartalmat, hanem *képeket, pompás műlapokat*, hűsz előfizetőt gyűjtőnek egy *sorsjegyet*, a minyerhet, ha tud, *fél milliót!* Főfeladat volt az előfizetési ívet magát úgy szerkeszteni, hogy az mindenkit első tekintetre megleljen, elragadjon, földresújtson: nagy piros betűkkel a fényesebb ígéretek, a forintok elé egy devalváló „*csak*”-ot nagy betűvel, de feketén; ha fametszetek is jöhettek hozzá, annál jobb volt; ha a piros betűkhöz zöld szegélyt lehetett alkalmazni, az épen ellenállhatlan volt, — a ki még a márgóra is nyomtatott felkiáltó jelekkel ellátott mondatokat, mind a négy szélére a papirosnak: alul felyül, jobbrul balrul, az is jól eltalálta a módját; a kárhözatos reklamátziók hitelrontó hatását paralysálni törekedett e reményteljes mondás: „*ne tessék fizetni, csak aláírni.*”⁴⁾ Ez volt a hazai praenumeratióknak, ha nem is *legfényesebb*, de mindenesetre *legtarkább* időszaka.

A szüntelen növekedő *reklamatszionalis schisma* azonban végtére ezt is megörölte, támadt utána a *duszogó időszak*. Hirhedett előfizetésgyűjtők kezdtek pas-

⁴⁾ A principalisom nagyon megadta egy ilyen *ne-tessék-fizetni-csak-aláírni* tréfának az árát; pedig *nem is praenumerált*.

susért folyamodni a külföldre, mások áttették lakásaikat távoleső városokba, ismét mások megváltoztatták neveiket, hogy az aláírási ív nyomukba ne találjon. A bátrabak, a mint kapták a nyomtatott-betűs levelet, nem is nézték, kicsoda, micsoda? — piros betű! gyűjts rá vele! Így még igen sok ideig ellátta ingyen fidibussal a két testvérházat a nemzeti praenumerationalis eszme, míg a tavalyi rosz termés tökéletesen ágynak fekvő beteggégé tevé szegényt, az idej harci hírek pedig épen megadták neki a kegydöfést. Most már alig hirdet más előfizetést, mint a rendes hirlapok, azok is sok magot elszórnak a kösziklára, az országuttra és tövisbokorba, *mig egy* a termőföldbe esik. Akad ugyan itt-ott még *sporadice* egy-egy fiatal ártatlan kebel, a ki az általános elhallgatás percét buzditásnak veszi, hogy most van ideje megszólalni! s valamelyik messzeeső városból világcsudájára kibocsát egy-egy előfizetési ívet, a mit az emberek kézzel kézre adnak, megbámulván azt, mint a *fekete bankót*, a mit már csak a híreből ismer az ember s fejcsóválva kérdezik az előmutatótól: *Valyon hol vette ezt?*⁵⁾ Az előfizetések korszaka azonban lassankint feltartóztatlanul visszasülyed az éj homályába s most már csak úgy beszélünk róla, mint kegyes halottról, a ki számára nulla medicamenta in hortis.

(L. S.) *Visum repertum*. Szerk.

⁵⁾ Hogy micsoda eredményeket vívnak ki újabb időkben az előfizetési ívek, azt meglehet érteni a következő számokból: a legnagyobb szám, a mi újabb időkben előfizetés után kiadott munkára összegyűlt, tesz 150-et (épen elég a hirdetések fedezésére), innen alább szállva megy aztán le egész az ominosus *hetes* számig. Van olyan munka is, a minek 7 előfizetője jött! pedig 14000 ívet küldtek rá széljel!

Példányok a conjecturalis politikából. Nr. II.

(K. M.) Febr. 28. Épen ebben a perczen kapja az Üstökös a mindenkit egyaránt meglepő nevezetes tudósítást, mely szerint a *pomárei királyné* is fölvette már a *krinolint*. Azon sympathiáknál fogva, melyekkel e jeles fiatal status főnöknő (talán *főkötő?* Javitnok.) személyisége iránt eredetitől kezdve viseltetett az Üstökös, nem rejthetjük el magunkba azon örömet, melyet e nagy kihatásu esemény bennünk előidézett. Mennyi áldás, mennyi dicsőség fog a derék vadember urakra háromlani e krinolin után! Ez emelni fogja az ipart, felvirágoztatni a gyárakat, mert hiszen a hol krinolin van, oda selyemruha is kell, ahoz szabó kell, takács kell, fonógép kell, ahoz kádár kell, kovács kell, a ki az abroncsokat megreperálja; — ez a litteraturát ki fogja költeni még eddig szendergő csirájából; mert a hol krinolin van, oda ujságíró is kell, a ki leírja a divatot; ez új évszakot fog alkotni a vadak nemzetgazdászataiban; mert a hol krinolin van, ott a férfiaknak ugyan csak tüzesen hozzá kell látni a *gazdálkodáshoz*; — ez meg fogja az egész nép jellemét, szellemét szelidíteni; — ez megjavítja az utakat; mert a hol krinolint viselnek, ott *országutaknak*

is kell lenni mindenfelé. Egyszóval, mi nem kételkedünk kimondani; — pedig emlékezhetik rá az olvasó, hogy jóslataink mindig beteljesültek: miszerint *Pomárei királyné krinolinjának* áldásait nem sokára érezni fogja az átellenben eső hemisphaerium.

Martius 1-jén (Szerkesztői nyilatkozat: „Érdemes főmunkatársunk K. M. úr némi összekoczezanás miatt a correctorral a tegnapi vezércikkébe igtatott zárjel következtében lapjainktól megválván, helyét derék barátunk, a publicistai dolgozatairól annyira ismeretes M. K. úrral töltöttük be; lapunk *iránya* ez által *legcsekélyebb változást sem* szenved; nézeteink, *bevallott elveink* maradnak az eddigiek, a hogy az alább következő jeles értekezésből mingyárt átláthatja a tisztelt olvasó.

(M. K.) Mart. 1. Kit ne érdelnének a külföld eseményei e pillanatban? Lapjaink elmúlt számában említé derék elődünk azon nevezetes tény, miszerint *Pomárei királyné* is bevitte már országába a krinolint. És ebben mi is megegyezünk tisztelt elődünk nézeteivel. Csupán abban az egy kérdésben *térnek el némileg* meggyőződéseink, miszerint mi ez eseményt *valóságos kalamitásnak*, *valódi elemi csapásnak* tekintjük amaz ártatlan felebarátainkra nézve, kiket ez *europai ragály* szintén

meglepett. Mennyi ismeretlen baj, mennyi kárhozatt fogja e meggondolatlan lépést követni! A krinolin maga után vonja a fényűzést, a fényűzés megrontja az erkölcsöket, a megromlott erkölcsök szülik a vadgyerekeket, az öngyilkosságot, a rablást, a bankóhamisítást. A krinolin miatt majd fel kell emelni — nem csak a víganót, mikor sár van — de a *civil-listát*, ebből származnak új adónemek; a krinolin a *terjeszkedés*, a *foglalni vágyás*, a *hódítás* eszméjét költi fel; ebből származik ha nem is európai de afrikai, amerikai és ausztraliai háború, ez megfogja rendíteni a hitelt, és végtére a krinolin egyenesen

a pomárei status békeszerető polgárai biztosságának veszélyeztetését vonja maga után, mint olyan *csatagép*, mely mingyárt kész barrikádul szolgál kitörhető zavarok esetében, s egész rablóbandáknak képes menedéket nyújtani; kik ez *asylum* alatt bizton daczolhatnak a hatóságok üldözésével. Fájdalom, hogy a tény már megtörtént, de emlékezzék rá, a ki megéri, hogy a pomárei status dekadentiájának napjait azon óráról kezdve fogja számítani, a melyben e *dongátlan hordó* rémképe legelőször határain belül megjelent.

Az Üstökös távirati sürgönyei.

Bécs. Lord Cowley (olvasd *Kártiföl*) hír szerint titokban tormásvirslit, braunschweigi kolbászt, veronai szalámit és hamburgi cerveláthurkát hozatott a boltból: hogy mi célból és micsoda eredménnyel? azt ki tudnunk még eddig nem sikerült.

London. A regentsparkban egy olyan ágyuval tettek próbát, melylyel egyszerre előre is hátra is lehet löni. Ilyenre volt már régen szükség.

Bachauban ismét megjelent az *ördög*, de csakhamar elszégyenlette magát és odább ment, látva, hogy mennyivel több ördögseget tudnak már az emberek, mint ő; — hiába, nagy itt már a *concurrentia*.

London-ban felfedezték, hogy az *első Napoleón* legelőbb is Angliának ajánlotta katonai szolgálatait de nem fogadták el, úgy ment a francziákhoz. Lám ha akkor elfogadják, most nekik volna eszászárjuk.

Stuttgart. Menzel professort az X. grófi család beperelte azért, hogy Noéru az azt merte írni, mintha az valamikor lerészegedett volna. Mint tudjuk, az X. grófi család egyenesen Noétul veszi származását s a historicusnak ezen állításában ősein elkövetett dehonestatiót vélt találni. A törvényszék a vádlottat *nyolcz napi várfogságra* ítélte. Ez üdvös tanúság a történetírókra nézve.

Svábhegy. Arra a hirre, hogy *Maharadssa Dholep Singh* a jövő nyáron a budai hegyek közt akar lakni s ott pompás kéjlakot épített, úgy felment egyszerre mindennek az ára, hogy még egy pofoncsapásért is öt forintot kell fizetni.

Pályakérdés.

Fejtsék meg, az amazonok miért nem viselhettek krinolint? . . .

A ki az én gondolatomat kitalálja, annak arczképemet küldöm, a mely meg sehol se jelent meg. *K. T.*

Ki az első ember?

Kérdezték a Dunántul egy pusztán probatét alkalomával, hogy ki volt az *első ember*. A gyermek válaszolá, hogy Bakai András volt azelőtt, hanem most édes apám az. — A tanító megfejté azután a jelenlevő iskolatanácsosnak, hogy arra az első bérest is első embernek nevezik.

R é b u s z.

A 9-ik számbeli rébusz megfejtése.

„Még is bunda a bunda.“

Szerkesztői sub rosa.

— Kupez és hajtsár kiadható. Fialat szerzőben sok egészséges humor adománya van. M. P. Váradon. Van is, nines is. Kolozsvár, a küldött 3 rébusz jó. Pest. K. T. Nagybörzst ismeretek a *Fliegende Blaetterből*. Élcekből és adomákból nem lehet a fordításokat használni. P. A. eszmadia mester küldeménye használható. N. S. Debreczen, a rébuszok megjárják. Kertaljai románzókat vettük, az atolsót nem adhatjuk, a tudósokat sem kell de-

rüre borúra ütni, mert megárt. A göcseji adomák — szaporitanak. Szobra: De iszen nem ülünk ám fel addig azoknak az izéknek, a mig nem tudjuk, hogy csakugyan jelentenek valamit. Vidra küldeményei jók. A hentes szerelmi vallomása — ki fog mérteni. A titkos szabólegény, B. Ujváros: meg fog jelenni.

— Losonezról és sok más helyről küldött mindenféle, helyszüke miatt nem adható.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Jókai Mór.**

Lakása: Magyar-utca 21. szám.

Nyomatott Landerer és Heckenastnál Pesten

(Egyetem-utca 4. sz.)